

Дубовик Світлана Григорівна
Київський університет імені Бориса Грінченка
доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту
кандидат педагогічних наук

Формувальне оцінювання якості навчальних досягнень студентів закладів вищої освіти: міжнародний досвід

Актуальність проблеми. На сучасному етапі реформування системи вищої освіти в Україні особливої актуальності набуває процес оцінювання навчальних досягнень студентів. Контрольно-оцінювальна діяльність є інтегральною частиною процесу навчання й функціонування всієї освітньої системи ЗВО, важливим складником системи управління якістю освіти. Для ефективного управління процесом засвоєння навчальних дисциплін у закладах вищої освіти необхідним є формувальне оцінювання або оцінювання для навчання, яке передбачає цілеспрямоване формування результату протягом навчання у спеціально створених умовах, коли оцінюванню підлягають усі продукти навчально-пізнавальної діяльності і всі зусилля студентів для створення нового знання стають очевидними.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема застосування формувального оцінювання якості навчальних досягнень студентів закладів вищої освіти була та залишається предметом вивчення та теоретичного обґрунтування у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених. Термін *формувальне оцінювання* запроваджено англійськими вченими П. Блеком (Paul Black) та Д. Вільямом (Dylan Wiliam) у 1998 році. Цей вид оцінювання поєднує елементи філософської теорії конструктивізму (Ж. П'яже, Дж. Брунер, Н. Хомський), культурно-історичну концепцію (Л.С.Виготський), концепцію Mastery of learning Б. Блума, що відповідає сучасній парадигмі освіти і є засобом управління якістю освітніх досягнень студентів.

Мета статті полягає у висвітленні питання щодо міжнародного досвіду застосування системи формувального оцінювання якості навчальних досягнень

студентів, у розкритті теоретичних аспектів проблеми оцінювання для навчання в освітньому процесі ЗВО.

Виклад основного змісту статті. Формувальне оцінювання реалізує формувальну функцію оцінювання і спирається на підхід, який передбачає пошук та інтерпретацію даних, які застосовують викладачі і студенти для вирішення таких питань: які навчальні досягнення має студент; які основні напрями його подальшої успішної навчальної діяльності; у який спосіб організувати успішну навчальну діяльність студента [2].

Застосування формувального оцінювання якості навчальних досягнень студентів обумовлено ключовими характеристиками цього виду оцінювання: є важливим складником освітнього процесу; передбачає обговорення і загальне визнання цілей навчання викладачами і студентами; спрямоване на допомогу студентам в усвідомленні навчальних стандартів, яких важливо досягти; спонукає студентів до самооцінки і партнерського оцінювання; забезпечує зворотний зв'язок, який допомагає студентам усвідомити, які наступні кроки у навчанні їм необхідно зробити; дає змогу кожному студентові стати успішним; залучає викладачів і студентів до процесу розгляду і рефлексії отриманих результатів [3].

Формувальне оцінювання в сучасній європейській освіті передбачає двосторонній діалогічний освітній процес, у якому студент є рівноправним учасником, суб'єктом процесу навчання й оцінювання. Роль викладача полягає в оцінюванні рівня навчальних досягнень студента насамперед із метою виявлення причин пізнавальних труднощів та визначення його потенційних можливостей, удосконалення процесу навчання завдяки активізації пізнавальних резервів. Індивідуальна зорієнтованість процесу оцінювання створює умови для формування у студентів адекватної самооцінки на основі реальних пізнавальних досягнень, перетворення процесу контролю у навчання.

Самооцінюванню студентами власної роботи (self-assessment) надано великого значення, цей процес учені розглядають як інтегральну частину студентської автономії і підготовку до навчання впродовж життя. Формувальне оцінювання вимагає атмосфери співробітництва і довіри, взаємодії і

взаємоповаги, а тому передбачає також оцінювання студентами результатів роботи один одного – взаємооцінювання (peer-assessment) [1]. У західноєвропейському контексті все більшого значення набуває оцінювання виконання (performance assessment), найбільш популярним видом якого є оцінювання на базі портфоліо, що являє собою узагальнення репрезентативних свідчень про досягнення і здобутки студента.

Висновки. Формувальне оцінювання навчальних досягнень студентів є формувальним за характером, тобто передбачає процес цілеспрямованого формування результату протягом навчання у найбільш сприятливих умовах для навчання студентів і досягнення найвищих результатів; характеризується: процесуальністю (триває увесь період навчання); комплексністю (включає самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання викладачем, демонстрацію портфоліо); демократичністю (заперечує усі види соціальної і культурної нерівності та дискримінації); багатоаспектністю (передбачає демонстрацію навчальних досягнень у різних видах діяльності). Застосування формувального оцінювання навчальних досягнень студентів у ЗВО дасть змогу організувати ефективне оцінювання, яке підвищить мотивацію студентів і рівень засвоєння навчальних дисциплін, сприятиме досягненню поставлених цілей, допоможе здобути якісну вищу освіту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крылова О.Н., Бойцова Е.Г. Приемы формирующего оценивания: методический конструктор: методическое пособие / О.Н. Крылова, Е.Г. Бойцова. – М. : ООО «Русское слово – учебник», 2016. – 80 с.
2. Локшина О.І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу : теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) монографія / О.І. Локшина. – К. : Богданова А.М., 2009. – 404 с.
3. Пинская М.А. Формирующее оценивание: оценивание в классе : учеб. пособие / М.А. Пинская. – М. : Логос, 2010. – 264 с.
4. Black Paul, Wiliam Dylan. Seven strategies of assessment for learning / Paul Black, Dylan Wiliam. – Oxford. – 354 p.